

Ervaar zelf de industriële revolutie

Klein maar fijn museum in Helmond

De veranderingen die door de industriële revolutie in Nederland plaatsvonden, zijn niet op veel plekken zichtbaar. Maar een klein museum in Helmond biedt leerlingen de kans om de industrialisatie zelf te ervaren.

Aan de Zuid-Willemsvaart gelegen – meteen een verwijzing naar de infrastructuur van de Brabantse industrialisatie – beschikt Het Industrieel Atrium over een compact overzicht van de veranderingen die door de industriële ontwikkelingen in Engeland en later in Nederland hun beslag kregen. Was Helmond eerst een textielstad waar de bloesjes voor de slaven in Suriname werden gemaakt en het tafellaken dat de hogere heren gebruikten voor de bekleding van hun rijkgevlude tafels, door de aanleg van het kanaal vanaf 1826 kwam er een gestage aanwas van arbeiders naar de stad. In Het Industrieel Atrium wordt niet alleen de bewerking van het voor de industriële revolutie zo broodnodige metaal getoond, maar ook de werking van energie (voor de gasfabrieken), textielbewerking en papier- en boekdruk worden toegelicht. Met demonstraties op nog werkende

machines, op beeldschermen, aan de hand van boeken, maar ook via films wordt het verhaal verteld van de ontwikkeling van de oude industrie, hoe het toen ging, maar ook hoe het nu gaat. ‘Connecting Industrial History’ noemt Het Industrieel Atrium dit bijzondere museale concept.

Stadskasteel

Een bijzonder object is een kleine replica van een prachtig stadskasteel. Het verhaal dat erbij hoort is nog bijzonderder: een rijke industrieel besluit beneden zijn stand te trouwen, laat midden in een park in Helmond een gigantisch paleis neer zetten, maar wordt door de gemeente, de familie en andere ingezetenen van Helmond de stad uit gebonjourd wanneer zijn bedrijf failliet gaat. Het hele paleis wordt met de grond gelijk gemaakt, alleen de fundamenten zijn nog zichtbaar.

Het standsverschil tussen de directie en het gewone arbeidersvolk wordt zichtbaar gemaakt in de stijlvolle directiekamer, volledig ingericht zoals de directeur in de negentiende eeuw erbij zat. De sigarenrook van de zich boven het plebs verheven voelende heren is bijna nog zichtbaar.

Een leuke bezigheid voor de leerlingen is om zelf aan de slag te gaan met het zetten van woorden en teksten en deze vervolgens te drukken op een ouderwetse zetmachine. Het verschil met een digitale printer is voor de leerlingen ineens heel duidelijk.

Al deze veranderingen vonden in zeer korte tijd plaats. Het leven van de arbeiders wordt via databanken en films in Het Industrieel

Op bezoek met een klas

Het Industrieel Atrium verzorgt voor klassen van maximaal dertig leerlingen een rondleiding met demonstraties, films, enz. De rondleiding duurt ongeveer 2,5 uur en moet van tevoren worden gereserveerd. De sessie kan naar wens van de docent aangepast worden. De leerlingen krijgen een door henzelf ter plekke gemaakt industrieel voorwerp ter herinnering mee. Kosten: € 2,50 per leerling/docent. Zie industrieel-atrium.nl.

Atrium zichtbaar, maar de leerlingen kunnen het ook ervaren door middel van een wandeling onder begeleiding door de stad Helmond. Er is een filmzaal die ruimte biedt aan veertig man om zich in te leven in de negentiende eeuw.

Het Industrieel Atrium is geen groot museum, maar het biedt de unieke mogelijkheid om in een kort tijdsbestek aan leerlingen te laten zien welke veranderingen de industriële revolutie teweeg heeft gebracht. Duidelijker en vooral voelbaarder wordt het voor leerlingen niet. Onze gewaardeerde recensent – en schrijver van menig artikel voor *Kleio* – Ger Jan Onrust bezoekt elk jaar met zijn leerlingen het Atrium en heeft ter voorbereiding een lessenserie ontwikkeld. Deze kunt u vinden op de site van *Kleio*. ■

Ben Vriesema is hoofdredacteur van *Kleio*.

Boven: De directiekamer.
Links: Een replica van het gesloopte stadskasteel.
Foto's: Jeroen Levoleger.